

Revisionsrapport

Granskning av årsredovisning 2017

Nynäshamns kommun

Richard Vahul
Certifierad kommunal
revisor
Auktoriserad revisor

Jenny Nyholm
Sophie Karlsson
Per Larson
Revisionskonsulter

April 2018

pwc

Innehåll

1.	Sammanfattning	2
2.	Inledning	4
2.1.	Syfte och revisionsfrågor	4
2.2.	Revisionskriterier	5
3.	Granskningsresultat	6
3.1.	Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning	6
3.1.1.	Iakttagelser	6
3.1.2.	Revisionell bedömning	8
3.2.	God ekonomisk hushållning.....	8
3.2.1.	Iakttagelser	8
3.2.2.	Revisionell bedömning	10
3.3.	Rättvisande räkenskaper	10
3.3.1.	Iakttagelser	10
3.3.2.	Revisionell bedömning	15

1. Sammanfattning

PwC har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer granskat Nynäshamns kommuns årsredovisning för 2017. Uppdraget är en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2017.

Syftet med granskningen är att ge kommunens revisorer ett underlag för sin bedömning av om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagens krav om god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Med utgångspunkt från ställda revisionsfrågor lämnas följande sammanfattande revisionella bedömning:

- *Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och ekonomiska ställning?*

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.

Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans, och kommunen har inga underskott att återställa sedan tidigare år. Vi bedömer att förvaltningsberättelsen i allt väsentligt innehåller den information som ska ingå enligt lag om kommunal redovisning och god redovisningssed.

I likhet med tidigare år anser vi dock att årsredovisningens utformning med fördel kan utvecklas. Exempelvis vore det önskvärt om större avvikelser mot budget redogjordes för i driftsredovisningen. Vidare är vi av uppfattningen att informationsvärdet i nämndernas verksamhetsberättelser skulle öka om redovisningen koncentrerades till mindre löptext och fler tabeller.

- *Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?*

Vi bedömer att årets resultat inte är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning ur det finansiella perspektivet. Det finansiella målet för 2017 är inte uppfyllt. Kommunstyrelsen lämnar ingen sammanfattande bedömning om den samlade måluppfyllelsen avseende verksamhetsmålet för god ekonomisk hushållning.

Vidare bedömer vi, utifrån årsredovisningens återrapportering, att verksamhetens utfall delvis är förenligt med fullmäktiges övergripande kommungemensamma mål för verksamheten. Av kommunens nio kommungemensamma mål 2017 bedöms sju stycken som delvis uppfyllda och två som uppfyllda.

Vi anser att det finns anledning att se över kommunens målprocess. I vissa fall saknas målvärden och/eller uppföljning av indikatorerna. Vi är av uppfattningen att mål och tillhörande indikatorer bör vara mätbara och av relevans för den generella måluppfyllelsen.

Vidare anser vi att det är erforderligt att kommentera måluppfyllelsen av de tre målområdena på en aggregerad nivå i förvaltningsberättelsen. För närvarande görs inte en sammanställning av resultat per målområde, vilket vore önskvärt.

- *Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?*

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. Räkenskaperna är i allt väsentligt upprättade enligt god redovisningssed. Inga väsentliga avvikelser mot god redovisningssed har påträffats som påverkar rättvisande räkenskaper. Av årsredovisningen framgår dock inte hur årets uppdelning på komponenter har påverkat resultat- eller balansräkningen under 2017, vilket vi tycker är otillräckligt i förhållande till god redovisningssed. Bedömning av resultateffekten av övergång till komponentavskrivningar saknas.

2. Inledning

I lag om kommunal redovisning regleras externredovisningen för kommuner och lands-ting. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning och i tillämpliga delar av Redovisningsrådet och Bokföringsnämndens normering.

Revisionsobjekt är styrelsen som enligt kommunallagen är ansvarig för årsredovisningens upprättande.

2.1. Syfte och revisionsfrågor

Revisorerna har bl. a. till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning (kap 3 – 8). Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (9:9 a) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Granskningen, som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv, ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och ekonomiska ställning?
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- förvaltningsberättelse (inkl. drift- och investeringsredovisning)
- resultaträkning
- kassaflödesanalys
- balansräkning
- sammanställd redovisning

Bilagor och specifikationer till årsredovisningens olika delar har granskats.

Vi har även bedömt kommunens ekonomiska ställning och utveckling, efterlevnaden av balanskravet och om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål för god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om. Granskning av resultatsammanställning för VA-verksamheten och renhållningsverksamheten omfattas inte av denna granskning.

Nämndernas rapportering till fullmäktige har granskats såsom den presenteras i årsredovisningen.

Granskningen har utförts enligt god revisionsstandard för kommuner och landsting. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Med rättvisande bild menas att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till ett felaktigt beslutsfattande. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i årsredovisningen. Då vår granskning av den anledningen inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda brister kan förekomma. Vårt uppdrag omfattar inte en granskning och prövning om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

Granskningen har introducerats genom kontakter och samplanering med kommunens ekonomikontor. Granskningen har utförts enligt god revisionsstandard med utgångspunkt i SKYREV:s utkast "Vägledning för redovisningsrevision i kommuner och landsting". Vägledningen baseras på ISA (International Standards on Auditing). Som framgår av vägledningen kan implementeringen ske successivt varför tillämpliga ISA helt eller delvis har följts beroende på om vägledningen har beaktats i årets revisionsplan. Granskningen har skett genom intervjuer, dokumentgranskning, granskning av räkenskapsmaterial och i förekommande fall registeranalys.

Vår granskning och våra synpunkter årsredovisningen som presenterades 2018-03-21. Kommunstyrelsen fastställer årsredovisningen 2018-03-28 och fullmäktige behandlar årsredovisningen 2018-04-25.

Rapportens innehåll har sakgranskats av ekonomichef, redovisningschef och redovisningscontroller.

2.2. Revisionskriterier

Granskningen av årsredovisningen innebär en bedömning av om rapporten följer:

- Kommunallagen (KL)
- Lag om kommunal redovisning (KRL)
- Rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR)
- Fullmäktiges beslutade mål om god ekonomisk hushållning

3. Granskningsresultat

3.1. Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning

3.1.1. Iakttagelser

Utveckling av kommunens verksamhet

I förvaltningsberättelsen redovisas inte samlat väsentliga händelser som inträffat under räkenskapsåret. Däremot beskrivs viktiga händelser för ett antal nämnder i verksamhetsberättelserna. Kommentarer kring huruvida väsentliga händelser inträffat efter räkenskapsårets utgång har inte noterats.

Av årsredovisningen framgår i viss omfattning under avsnitten Framtid i verksamhetsberättelserna den förväntade utvecklingen inom olika verksamheter. Koppling till hur detta kommer att påverka kommunens prioriteringar och ekonomi inom olika områden görs till viss del, men kan med fördel utvecklas ytterligare.

Den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaro redovisas (enligt KRL 4:1 a), det vill säga frånvaron specificeras på lång- och korttidsfrånvaro, män och kvinnor samt åldersindelad. Sjukfrånvaron uppgår till 7,9 procent, vilket innebär att den har sjunkit något sedan föregående år (8,8 procent). I förvaltningsberättelsen finns även en omfattande beskrivning av väsentliga personalförhållanden, såsom personalförsörjning, chef- och ledarutveckling, arbetsmiljö och hälsa etc. samt ekonomisk redovisning med ett flertal uppgifter i form av tabeller och verbal information. Antalet anställda i kommunen har ökat med 29 personer och uppgår per sista december till 2000 personer. Ökningen är störst inom barn och utbildningsförvaltningen samt kommunstyrelseförvaltningen.

Förvaltningsberättelsen innehåller även information om andra förhållanden som har betydelse för styrning och uppföljning av verksamheten. Ekonomiska nyckeltal redovisas, samt vissa nyckeltal för verksamheten. Det skulle dock vara relevant att visa ytterligare nyckeltal från olika verksamhetsområden.

Gemensam förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen omfattar i viss utsträckning en beskrivning av den samlade kommunala verksamhetens organisation och särskilda upplysningar om ekonomi och verksamhet i koncernföretagen i enlighet med RKR 8.2. Beskrivningen omfattar i huvudsak AB Nynäshamnshälsövård, men vi bedömer att utveckling har skett jämfört med tidigare år. Dock kvarstår vår rekommendation om att förvaltningsberättelsen bör utvecklas ytterligare i detta avseende och även inkludera kommunala entreprenader.

Investeringsredovisning

Årets investeringar redovisas samlat under avsnittet Finansiell analys, i enlighet med KRL 4.2. Upplysningar om budgetavvikelser för större investeringar lämnas. Överensstämmelse med övriga delar i årsredovisningen finns i huvudsak.

Årets investeringar uppgår till 108,2 mnkr (2016: 76,7 mnkr), vilket ska jämföras med budget om 334,6 mnkr. Endast 32 procent av budgeten användes. Den största budgetav-

vikelsen 2017 är hänförlig till verksamhetsfastigheter där budgeten uppgick till 202,5 mnkr jämfört med utfallet om 60,1 mnkr. Även inom VA-verksamheten redovisas stora avvikelser mellan budget 49,4 mnkr och utfall 5,4 mnkr.

Reinvesteringar och planerat underhåll i olika verksamhetslokaler uppgår till 22 mnkr.

De enskilt största investeringsutgifterna under året redovisas i tabell. De tre största investeringarna är bygget av Cykelskogens förskola (18,0 mnkr), inköp av Kvastbindaren fastighets AB (12,3 mnkr) samt Ösmo centrumlyft (11,2 mnkr). Vad gäller upprustning av Ösmo centrum så har arbetet med det fortsatt under året. I likhet med tidigare år står kommunen inför stora investeringsbehov, främst i renoveringar av verksamhetslokaler och anläggningar.

I likhet med tidigare år noterar vi att investeringsredovisningen kan utvecklas ytterligare genom att mer utförligt beskriva de investeringar som skett under året, förklara avvikelser mot budget samt inkludera jämförelsetal för föregående år.

Driftredovisning

Utfallet av kommunens driftverksamhet redovisas samlat i förvaltningsberättelsen i avsnittet *Nämndernas ekonomiska resultat*. Internredovisningens redovisade resultat för respektive nämnd 2017 i förhållande till budget 2017 och bokslut 2016 finns illustrerat i en tabell. Dessutom presenteras budgetposter för finansförvaltningen samt interna kostnader och intäkter, som i huvudsak täcker nämndernas nettokostnader.

Kommunens budgeterade med ett resultat på 20,0 mnkr för budgetår 2017, medan utfallet uppgick till ett överskott om 12,8 mnkr. Upplysningar om orsaker till nämndernas budgetavvikelser beskrivs inte på aggregerad nivå. Istället behandlas nämndernas resultat och avvikelser i respektive nämnds verksamhetsberättelse. Tabellen överensstämmer med övriga delar i årsredovisningen.

Nämnderna visar ett sammantaget underskott mot budget om 15,0 mnkr. Två av kommunens nämnder redovisar underskott; barn- och utbildningsnämnden (-4,8 mnkr) och miljö- och samhällsbyggnadsnämnden (-13,2 mnkr). Värt att notera är att kommunstyrelsens verksamhet som anknyter till mark och exploatering bedrevs med underskott om -1,9 mnkr.

Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens omfattande underskott beror främst på kostnader i pågående investeringsobjekt som överförts till resultatet inom fastighetsavdelningen. Underskottet inom fastighetsavdelningen uppgick till -14,8 mnkr. Investeringsutgifterna avser Ankarets förskola (-3,5 mnkr), Hoxla energiprojekt (-5,4 mnkr), skola i Segersäng (-0,8 mnkr) samt brandåtgärder i Södra flygeln (-0,9 mnkr). Vidare utgör -0,6 mnkr av underskottet kostnader för Servicepartner. I årsredovisningen framförs att verksamheten är underfinansierad i sin nuvarande form och utredning gällande placering, finansiering och andra strategiska frågor pågår hos kommunstyrelseförvaltningen.

Driftredovisningen kan, i likhet med vad som kommenterats de senaste fem åren, utvecklas ytterligare genom att komplettera analysen i avsnittet *Nämndernas ekonomiska resultat* genom att behandla större avvikelser mot budget. Vi är av uppfattningen att informationsvärdet i nämndernas verksamhetsberättelser skulle öka om redovisningen koncentrerades till mindre löptext och fler tabeller och diagram.

Balanskravsresultat

Den finansiella analysen i årsredovisningen innehåller en balanskravsutredning i enlighet med KRL. I en avstämning mot balanskravet, där reavinster och VA-verksamhetens resultat exkluderas blir årets resultat efter balanskravjustering 12,7 mnkr. Därmed tillförs inga medel till resultatutjämningsreserv.

Tabell 1: Avstämning enligt balanskravet

Årets resultat	12,8 mnkr
Avgår realisationsvinster	-0,1 mnkr
Resultat enligt balanskravet	12,7 mnkr

Utvärdering av ekonomisk ställning

Enligt KRL 4.5 ska förvaltningsberättelsen innehålla en utvärdering av kommunens ekonomiska ställning. Under avsnittet Finansiell analys i årsredovisningen finns en utvärdering av ekonomisk ställning. Bland annat framgår att kommunens skatteintäkter har ökat de senaste åren i takt med att nettoinflyttningen till kommunen har ökat. Vidare framgår att SKL prognosticerar att kommunens skatteintäkter och generella statsbidrag 2018 kommer öka med 47 mnkr jämfört med 2017.

3.1.2. Revisionell bedömning

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.

Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans, och kommunen har inga underskott att återställa sedan tidigare år. Vi bedömer att förvaltningsberättelsen i allt väsentligt innehåller den information som ska ingå enligt lag om kommunal redovisning och god redovisningssed. I likhet med tidigare år anser vi dock att årsredovisningens utformning med fördel kan utvecklas. Exempelvis vore det önskvärt om större avvikelser mot budget redogjordes för i driftsredovisningen. Vidare är vi av uppfattningen att informationsvärdet i nämndernas verksamhetsberättelser skulle öka om redovisningen koncentrerades till mindre löptext och fler tabeller.

3.2. God ekonomisk hushållning

Kommunfullmäktige har fastställt ett måldokument för perioden 2017-2020 innehållande en vision med underliggande plattform och ett antal kommungemensamma verksamhetsmål. Samtliga uppställda mål beskrivs och utvärderas i årsredovisningen. Totalt finns nio kommungemensamma som mäts upp genom uppföljning av indikatorer.

De nio kommungemensamma målen kategoriseras enligt tre målområden; *Ett ekonomiskt hållbart Nynäshamn*, *Ett socialt hållbart Nynäshamn* och *Ett ekologiskt hållbart Nynäshamn*. Målområdena utvärderas dels på en kommungemensam nivå utifrån förutbestämda indikatorer, men också på nämndnivå genom nämndspecifika mål och åtaganden som anknyter till respektive målområde.

3.2.1. Iakttagelser

Finansiella mål

I årsredovisningen görs en avstämning mot kommunens finansiella mål för god ekono-

misk hushållning som fastställts i budget 2017. Kommunfullmäktige har beslutat om ett finansiellt mål – årets resultat ska överstiga 2 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. Vidare framgår det i budget 2017 att resultatmålet syftar till att lämna utrymme för investeringar om 90 mnkr per år mellan perioden 2017-2020.

Finansiellt mål, fastställt av fullmäktige i budget 2017	Utfall 2017	Måluppfyllelse
Resultatet ska vara minst 2 % av skatteintäkter och generella statsbidrag (under mandatperioden).	Resultatet uppgår till 12,8 mnkr för helåret 2017, vilket är 0,9 % av skatter och generella statsbidrag.	Resultatet visar att målet inte är uppfyllt.

Kommunstyrelsen lämnar ingen sammanfattande bedömning av resultatmålet. I avsnittet *Finansiell analys* konstateras endast att ”Nynäshamns kommun har ett finansiellt mål formulerat så att kommunens resultat ska överstiga 2 % av skatteintäkterna och de generella statsbidragen. Under 2017 uppgår kommunens resultat till 12,8 miljoner kronor, vilket motsvarar 0,9 % av kommunens skatteintäkter och generella statsbidrag. Det budgeterade resultatet var 20 miljoner kronor.”. Ingenting nämns om kommunstyrelsen bedömning av måluppfyllelsen. I en tabell illustreras att det ekonomiska resultatet i förhållande till kommunens skatteintäkter och generella statsbidrag har varierat de senaste åren, men det finns ingen beskrivande text som kan hänföras till bedömningen av det finansiella målet.

Mål för verksamheten

I årsredovisningen görs en avstämning mot kommunens verksamhetsmål för god ekonomisk hushållning som fastställts i budget 2017. I förvaltningsberättelsen gör kommunstyrelsen en uppföljning av måluppfyllelsen för nio kommungemensamma målen inom tre målområden. Sedan föregående granskning har antalet målområden och kommungemensamma mål reducerats och reviderats. I budget 2016 fanns totalt 16 kommungemensamma mål inom tre målområden¹.

Därutöver finns verksamhetsspecifika mål som följs upp i respektive nämnds verksamhetsberättelse utifrån de tre målområdena. Uppföljningen sker i löptext, och därför är det svåröverskådligt. Vi förordar kommunen att även illustrera verksamheternas måluppfyllelse i tabeller. På så sätt kan läsaren lättare jämföra resultatet mellan verksamhetsår och mellan nämnder.

Målen bedöms enligt en tregradig skala; uppfyllt, delvis uppfyllt och ej uppfyllt. Ingen aggregerad bedömning per målområde görs. Av kommunens nio kommungemensamma mål bedöms sju stycken som delvis uppfyllda och två som uppfyllda.

Vi noterar att flertalet indikatorer inte följs upp under 2017 beroende på att statistik eller enkätsvar inte funnits tillgängligt. Vidare noterar vi att de målvärden som anges för indikatorerna är fastställda för 2019 och 2020, men inget målvärde finns avseende 2017. Istället utgår bedömningen huvudsakligen från den uppmätta resultatutvecklingen av indikatorerna de senaste åren.

¹ Målområden 2016: *Attraktiv och växande kommun, Delaktighet och inflytande och Kvalitet och effektivitet i de kommunala verksamheterna*

I vissa fall beskrivs endast målvärden som att indikatorn ska öka eller minska, och för vissa indikatorer anges inget målvärde alls. Exempelvis mäts målet om att *Nynäshamns natur- och kulturvärden ska bevaras, förbättras och utvecklas* utifrån sex indikatorer, men endast två av indikatorerna har angivna målvärden. Vi anser att det finns anledning att se över kommunens målprocess utifrån SMART-metodiken, dvs. endast mäta indikatorer som är av relevans för måluppfyllelsen. Att till exempel mäta andelen inventerade enskilda avlopp i kommunen, utan att ange ett målvärde, är inte av relevans för bedömningen av huruvida kommunens natur- och kulturvärden bevaras, förbättras eller utvecklas.

Vidare anser vi att det är erforderligt att kommentera måluppfyllelsen av de tre målområdena på en aggregerad nivå i förvaltningsberättelsen. För närvarande görs inte en sammanställning av resultat per målområde, vilket vore önskvärt.

3.2.2. Revisionell bedömning

Vi bedömer att årets resultat inte är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning ur det finansiella perspektivet. Det finansiella målet för 2017 är inte uppfyllt. Kommunstyrelsen lämnar ingen sammanfattande bedömning om den samlade måluppfyllelsen avseende verksamhetsmålet för god ekonomisk hushållning.

Vidare bedömer vi, utifrån årsredovisningens återrapportering, att verksamhetens utfall delvis är förenligt med fullmäktiges övergripande kommungemensamma mål för verksamheten. Av kommunens nio kommungemensamma mål 2017 bedöms sju stycken som delvis uppfyllda och två som uppfyllda.

Vi anser att det finns anledning att se över kommunens målprocess. I vissa fall saknas målvärden och/eller uppföljning av indikatorerna. Vi är av uppfattningen att mål och tillhörande indikatorer bör vara mätbara och av relevans för den generella måluppfyllelsen.

Vidare anser vi att det är erforderligt att kommentera måluppfyllelsen av de tre målområdena på en aggregerad nivå i förvaltningsberättelsen. För närvarande görs inte en sammanställning av resultat per målområde, vilket vore önskvärt.

3.3. Rättvisande räkenskaper

3.3.1. Iakttagelser

Resultaträkning

Resultaträkningen är uppställd enligt KRL 5.1 och omfattar tillräckliga noter.

Resultaträkningen redovisar i allt väsentligt samtliga kommunens intäkter och kostnader för året samt hur det egna kapitalet har förändrats under räkenskapsåret. Jämförelse med föregående år lämnas för varje delpost.

Nedan redovisas resultaträkningens utfall jämfört med föregående år och budget.

Tabell 2: Nynäshamns kommuns resultaträkning 2017

Resultaträkning, mnkr	Utfall 2017	Utfall 2016	Budget 2017	Avvikelse budget 2017
Verksamhetens intäkter	358,4	377,9	339,8	18,6
Verksamhetens kostnader	-1 708,1	-1 668,9	-1 667,3	-40,8
Avskrivningar	-58,4	-53,5	-60,0	1,6
Verksamhetens nettokostnader	-1 408,1	-1 344,5	-1 387,6	-20,6
Skatteintäkter	1 183,3	1 125,1	1 176,4	6,9
Generella statsbidrag och utjämning	241,5	246,8	242,5	-1,0
<i>Summa skatter och statsbidrag</i>	<i>1 424,8</i>	<i>1 371,9</i>	<i>1 418,9</i>	<i>5,9</i>
Finansnetto	-3,8	-3,9	-11,3	7,5
Årets resultat	12,8	23,5	20,0	-7,2

Årets resultat är positivt och uppgår till 12,8 mnkr (23,5 mnkr) vilket innebär en negativ avvikelse mot budgeterat resultat med 7,2 mnkr. I förvaltningsberättelsens avsnitt kring Kommunens och koncernens ekonomiska resultat redogörs för de största budgetavvikelserna samt jämförelse med 2016.

Som ett led i vår bokslutsgranskning har vi gjort en stickprovsmässig periodiseringskontroll av fakturor bokförda i december 2017 och januari 2018. Kontrollen indikerar att periodiseringarna i allt väsentligt är korrekta.

Balansräkning

Balansräkningen är uppställd enligt KRL och omfattar tillräckliga noter.

Balansräkningen redovisar i allt väsentligt kommunens tillgångar, avsättningar och skulder per balansdagen. Balansposterna existerar, är fullständigt redovisade, rätt periodiserade samt har värderats enligt principerna i KRL, med reservation för vad som anges nedan.

Vid granskningen av bokslutet har bilagor och specifikationer ej funnits i tillräcklig omfattning. Detta har medfört att vi från revisionen har fått begära in en rad kompletteringar från kommunen. Bilagor och specifikationer till dessa bokslutsposter behöver förbättras till kommande år i enlighet med gällande lagstiftning. Enligt KRL² framgår att för varje sammandragen post i balansräkningen som inte klart framgår av bokföringen ska de belopp som ingår i posten specificeras i en särskild förteckning. Vidare framgår av RKR:s rekommendation Nr 23³ om bokföring, närmare krav på innehållet i en verifikation.

Från och med 2014 finns ett specifikt krav på komponentavskrivning av kommunens materiella anläggningstillgångar (RKR 11.4). Kommunen påbörjade under 2015 komponent-

² Kommunal redovisnings lag (KRL) 3 kapitlet 5 § Specifikation till årsredovisningen.

³ Rådet för kommunal redovisning (RKR) rekommendation 23 Bokföring.

avskrivning på då under året aktiverade anläggningar. Under 2016 gick kommunen igenom samtliga (förutom åtta anläggningar) aktiverade mellan 2006-2014 med ett värde överstigande 1 mnkr. Under 2017 har kommunen enligt uppgift i årsredovisningen (anges i redovisningsprinciperna) genomfört komponentindelning för resterande åtta anläggningar.

Av årsredovisningen framgår inte hur årets uppdelning på komponenter har påverkat resultat- eller balansräkningen under 2017, vilket vi tycker är otillräckligt i förhållande till god redovisningssed. Bedömning av resultateffekten av övergång till komponentavskrivningar saknas.

Vid granskningen av balansräkningen har följande väsentliga avvikelser noterats:

- Det finns differenser mellan huvudbok och anläggningsregister. Vi har noterat detta under flertalet år och kan konstatera att differenserna har ökat både i antal och belopp under 2017. Vi vill betona vikten av att kommunen reder ut dessa differenser och säkerställer att huvudboken och anläggningsregister stämmer överens.
- Det finns mindre differens för årets avskrivningar mellan huvudbok och anläggningsregister. Avskrivningarna är högre i anläggningsregistret än i balans- och resultaträkning.
- En kortfristig skuld om 5,2 mnkr bedöms felaktigt klassificerad. Skulden avser erhållen deposition som till största delen avser osäker exploatering. Avtalet har tecknats 2010, vilket gör vår bedömning att skulden är att betrakta som en långfristig skuld. Denna post är oförändrad jämfört med 2016 och vi vill betona vikten av att kommunen klassificerar om posten.
- Vidare bedömer vi att behov kvarstår av att se över exploateringsredovisningen i syfte att säkerställa följsamhet till god redovisningssed. Exploatering ska vara uppdelad i avgränsade delområden för vilka nedlagda exploateringsutgifter fördelas på ett så rättvisande sätt som möjligt. En löpande resultatredovisning ska ske i takt med att försäljning av område eller delområde sker. Varje delområde ska värderas enligt lägsta värdets princip (dvs. det lägsta av anskaffningsvärde eller marknadsvärde). I vår granskning av kommunens anläggnings- och exploateringsredovisning 2016 framkommer att delar av exploateringsredovisningen sker enligt ovan nämnda principer, men att det fortfarande finns delar där redovisningen av inkomster redovisas för delområden, men där nedlagda exploateringsutgifter fördelas ut först i samband med försäljning av ett delområde samt med vissa otydligheter kring vilka värderingsprinciper som tillämpats är det inte möjligt att bedöma huruvida redovisningen av exploateringstillgångarna är rättvisande eller om ett ytterligare nedskrivningsbehov föreligger. Av granskningen framkommer att det finns behov av att se över exploateringsredovisningen bl.a. utifrån redovisningsutgifter kontra anläggningstillgångar, samt inkomster. Vår bedömning är att kommunen behöver ta fram rutiner för att löpande värdera exploateringstillgångarna för att undersöka om nedskrivningsbehov föreligger. I samband med bokslutet har en muntlig uppföljning skett som bekräftar att gjorda iakttagelser och förbättringsområden kvarstår från 2016 års granskning.

- Utestående kundfordringar uppgår till 14 913 tkr per balansdagen, varav 3 453 tkr avser fakturor förfallna äldre än ett år motsvarande 23,2 procent. Enligt kommunens principer ska alla kundfordringar äldre än ett år värderas på ett separat balanskonto. Värderade kundfordringar uppgår per balansdagen till -2 981 tkr.
- Vid granskning av kommunens VA-fond som enligt balansräkningen uppgår till 6,9 mnkr (som avsättning) har vi noterat att kommunen inte tagit fram en investeringsplan i enlighet med VA-lagens § 30 förutsättning för att få sätta av VA-resultatet i VA-fond.
- På konton 2990 har vi noterat en faktura som är uppbokad som upplupen kostnad, uppgående till 3,2 mnkr, som enligt fakturatexten avser november-december 2017. Denna faktura borde vara betald och reglerad i och med förfalldatum 2017-11-19.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen är uppställd i enlighet med gällande rekommendation. Kassaflödesanalysen omfattar flertalet noter vilket är en utvecklig jämfört med föregående år. Överensstämmelse med övriga delar av årsredovisningen finns i huvudsak dock går resultatet från investeringsverksamheten endast att stämma av mot noten 29 och är inte i alla delar hänförlig till motsvarande uppgifter i balansräkningen och investeringsredovisningen.

Sammanställda räkenskaper

De sammanställda räkenskaperna är uppställda jämte kommunens räkenskaper och omfattar motsvarande noter. Uppställningen följer god redovisningssed. Vi bedömer att KRL:s krav i 8.2 samt RKR rekommendation 8.2 har följts avseende den sammanställda redovisningens räkenskaper. Årsredovisningen ger en helhetsbild av den ekonomiska ställningen och åtaganden för den kommunala verksamhet som bedrivs i egen regi eller i bolag.

I granskningen har vi noterat:

- Att kommunen inte hanterat de obeskattade reserverna på korrekt vis. En del ska bokföras som eget kapital och en del som kortfristigt skuld avseende skatt. Hela posten är bokförd som en avsättning. Beloppet är ej väsentligt och påverkar inte balansomslutningen utan endast fördelningen på olika årsredovisningsrader. Felet påverkar ej vårt uttalande om rättvisande räkenskaper.
- Att kommunen inte hanterar bolagens skattekostnader och bokslutsdispositioner korrekt i den sammanställda resultaträkningen. I resultaträkningen ligger dessa på en egen rad som förändring av uppskjuten skatt. Dessa ska enligt huvudregeln redovisas i verksamhetens kostnader. Felet påverkar ej resultatet utan är ett klassificerings fel. Felet påverkar ej vårt uttalande om rättvisande räkenskaper.
- Vid granskning av förvärvsanalysen av kommunens, under 2017, förvärvade bolag Kvastbindaren noterades en mindre differens på förvärvat eget kapital enligt förvärvsanalysen och underliggande verifikationer. Felet medför att kommunen tar

upp en för hög goodwill-post samt av avskrivningen av detta värde (resultatpåverkande) är något för hög. Felet påverkar ej vårt uttalande om rättvisande räkenskaper.

- Vi noterar även att avskrivningstiden för upplösningen av goodwillen är för lång. Enligt RKR 8.2 får avskrivningstiden max uppgå till fem år. Felet påverkar ej vårt uttalande om rättvisande räkenskaper.

Förvärvsmetoden med proportionell konsolidering har använts vid upprättandet av den sammanställda redovisningen. Den sammanställda redovisningen omfattar alla kommunens helägda och delägda bolag där kommunen har ett betydande inflytande.

Vi bedömer att kommunen inte till fullo uppfyller rekommendation RKR 8.1 samt 8.2 avseende gemensam förvaltningsberättelse. Vi anser att kommunen kan utveckla informationen om (tagna från RKR:s rekommendation 8.2):

- Viktiga förhållanden för bedömning av ekonomin, som inte redovisas i balans- eller resultaträkningen.
- Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut.
- Den samlade verksamhetens förväntade utveckling.
- Andra förhållanden som är av betydelse för styrningen och uppföljningen av den samlade kommunala verksamheten.

Tilläggsupplysningar och redovisningsprinciper

Årsredovisningen lämnar i allt väsentligt tillräckliga tilläggsupplysningar och redogör för tillämpade redovisningsprinciper i tillräcklig omfattning.

Följande väsentliga avvikelser från god redovisningssed har noterats:

Rekommendation m.m.	Efterlevnad	Avvikelse
RKR 8.2 Sammanställd redovisning	Delvis	Förvaltningsberättelsen bör kompletteras med information om kommunala entreprenader samt information om den samlade verksamhetens utveckling, personalförhållanden och förhållanden av betydelse för styrning och uppföljning.
RKR 11.4 Redovisning av materiella anläggningstillgångar	Delvis	Uppgift om nyttjandeperiod bör kompletteras i redovisningsprinciperna.
RKR Information Övergång till komponentavskrivning	Ej uppfylld	Enligt informationen är det viktigt att man bland redovisningsprinciperna upplyser om vilka avvägningar och prioriteringar man gjort och hur långt man har kommit i processen att gå över till komponentavskrivning. Lämpligen görs detta genom upplys-

ning om vilka tillgångsslag, beloppsgränser och kvarvarande nyttjandeperioder som varit vägledande vid prioritering av vilka tillgångar som delats upp på komponenter. Vidare saknas bedömning av resultateffekten av övergång till komponentavskrivningar.

3.3.2. Revisionell bedömning

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. Räkenskaperna är i allt väsentligt upprättade enligt god redovisningssed. Inga väsentliga avvikelser mot god redovisningssed har påträffats som påverkar rättvisande räkenskaper. Av årsredovisningen framgår dock inte hur årets uppdelning på komponenter har påverkat resultat- eller balansräkningen under 2017, vilket vi tycker är otillräckligt i förhållande till god redovisningssed. Bedömning av resultateffekten av övergång till komponentavskrivningar saknas.

2018-04-03

Anders Hägg

Uppdragsledare

Richard Vahul

Projektledare